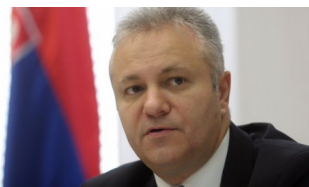

([Време](#) , 17. 2. 2011)

Министар Динкић, кога премијер Цветковић смењује, подноси оставку и прелази у посланике и кабинету из кога је избачен обећава подршку до краја мандата, за који нико не зна колико ће трајати. Да ли ће ослабљена Цветковићева влада преживети потрес владајуће коалиције, највећи до сада

Тихим гласом, као да не жели да пробуди децу, нестраначки премијер Мирко Цветковић саопштио је у понедељак нешто пре 14 часова своју одлуку да покрене поступак за смену потпредседника своје владе и министра финансија Млађана Динкића, председника партије Г17 плус, чланице владајуће коалиције. Истовремено смењује и државног секретара Слободана Илића из Демократске странке, који се с Динкићем јавно сукобио.

Претходног дана Цветковић је о томе разговарао с председником Тадићем, а тог јутра добио је подршку председништва Демократске странке, чији су се чланови сложили да је "Динкић претерао".

По једној верзији, Цветковић је мејлом и по куриру обавестио Динкића о својој одлуци непосредно пре него што ће се обратити јавности, а овај је био потпуно затечен. Динкић је пак тврдио да га Цветковић није лично обавестио и да је за своју смену сазнао из медија. Председништво Г17 плус се хитно састало истог дана у 17 часова и после кратког већања јавност је обавештена да Динкић прихвата своју смену; да Г17 плус неће рушити владу; да ће у влади остати досадашњи министри које је предложио Г17 плус, сем Верице Калановић, која је саопштила да подноси оставку зато што неће да ћути. Неки од тих министара се декларису као нестраначке личности Г17 плус ће предложити кандидате за нове министре који би требало да дођу на место Динкића, Верице Калановић и Томице Милосављевића, који је раније поднео оставку из личних разлога (најављено да ће бити предложен Зоран Станковић, који није члан Г17 плус).

МАЛА СВАЂА ОКО ПАРА – Тако је завршена "туча портфељима" и привремено разрешен до сада најштрији јавни сукоб у владајућој коалицији који је трајао две недеље, а тињао две године.

Поводом одлуке Министарства економије да се словеначком Горењу дају веће стимулације за отварање фабрике у Зајечару него у Ваљеву, државни секретар у Министарству финансија Слободан Илић, "динкићевци" уз то додају – и, случајно, Ваљевац – оптужио је Динкића да настоји да приграби што више финансијских ресурса ове земље, које користи на само њему знан начин и по критеријумима само њему познатим, на штету највећег броја грађана, пореских обвезника ове државе и да користи буџетска средства за развијање и јачање своје политичке групације Уједињених региона Србије.

Три дана касније, 1. фебруара, Динкић је затражио да због тих изјава Влада Србије најстроже казни Слободана Илића, рекавши да се никада није догодило, од када је Влада формирана, да је неко на тако груб начин злоупотребио неку државну институцију (Министарство финансија) у политичке сврхе, као што је то овом приликом урадио Илић.

Динкић одмах потом 2. фебруара то понавља у писму премијеру Цветковићу, које је доспело до медија и било занимљиво и по томе што широј јавности описује формалну процедуру доношења одлука у влади. У њему се описује како је 13. јануара 2011. потписан Меморандум о разумевању између Министарства економије и регионалног развоја и Горења из Велења, Република Словенија, којим је у складу са важећим прописима предвиђена подршка инвестиционим пројектима Горења у Ваљеву, Старој Пазови и Зајечару.

Објашњава се затим да је Горење после вишемесечних преговора донело одлуку да покрене производњу веш машина у Зајечару у Србији, након што је инвестирало 50 милиона евра у својим фабрикама у Ваљеву и Старој Пазови, где је усплило око 1100 радника.

Каже се даље да та компанија планира да упосли још најмање 300 радника и да прошири капацитете за производњу фрижидера у Ваљеву, уз отварање око 200 нових радних места, те бојлера у Старој Пазови, уз упошљавање додатних 250 радника.

Динкић подсећа премијера да је након потписивања Меморандума, Министарство економије и регионалног развоја припремило Нацрт предуговора о реализацији инвестиционог пројекта Горења у Зајечару као и Предлог закључка са образложењем и да је 19. јануара 2011. године, по уобичајеној процедури, упутило материјал ресорним министарствима и органима како би дали своје мишљење. Набраја затим да је Републички секретаријат за законодавство 24. јануара 2011. доставио мишљење без примедба; Министарство финансија 25. јануара 2011. године доставило мишљење без примедба; Министарство за инфраструктуру 24. јануара 2011. године доставило мишљење без примедба; Министарство животне средине и просторног планирања 25. јануара 2011. године доставило мишљење без примедба; Републичко јавно правобранилаштво 25. јануара 2011. године доставило мишљење без примедба...

На крају Динкић подсећа да је на основу свих позитивних мишљења, Влада усвојила предлог Министарства економије на телефонској седници, одржаној 27. јануара 2011. године.

У очекивању одговора премијера Динкић није присуствовао седници Владе Србије заказаној за четвртак 3. фебруар, иако је био у Београду, а ни 10. фебруара када је присуствовао потписивању неког уговора са инвеститорима у Нишу. Јавност је већ била прилично заинтригирана тим спором, а из Г17 плус су објашњавали како је Динкићево присуствовање потписивању уговора у Нишу важније од његовог присуствовања седници владе.

Од двадесет шест министара владе Мирка Цветковића, шест »дужи« Г17 плус

– Потпредседник, министар за равномерни и регионални развој, мр Млађан Динкић (у поступку смењивања), Г17 плус

– Министарка за омладину спорт, Снежана Самарџић-Марковић, Г17 плус

– Министар за здравље, проф. др Томица Милосављевић (у оставци), Г17 плус

– Министарка за телекомуникације и информатичко друштво, мр Јасна Матић, нестраначка личност

– Министар за културу, Небојша Брадић, нестраначка личност

– Министарка за Национални инвестициони план, мр Верица Калановић (у оставци), Г17 плус

ПОТПРЕДСЕДНИК ОСПОРАВА ПРЕМИЈЕРА – У међувремену, 5. фебруара, Динкић је појачао тон изјавивши да је Цветковићева влада изгубила ауторитет и да су суштинске промене неопходне што пре, у супротном ће странке власти да доживе убедљив пораз.

Динкић још каже: "Разговарао сам о томе с мојим пријатељем Тадићем. Уверен сам да ће он имати снаге да повуче праве потезе."

После неколико дана ћутања Цветковић одговара 10. фебруара: "Не планирам да поднесем оставку... Ко се на овом тешком путу уморио, или се плаши да ће грађани да виде да није постигао резултате у свом ресору, може слободно да иде из владе..."

Динкић на то одговара да Цветковић не доноси одлуке о важним питањима, односно да о свему одлучује председник Тадић: "Разговарам са оним ко одлучује, са председником Тадићем. Он зна да донесе праве одлуке и мислим да ће их и сада донети."

ДАВНИ ДАНИ - прослава изборне победе

Између Г17 плус и ДС-а размењује се ватра вербалних оптужби за које би мало удаљенији посматрач рекао да су све тачне: (Г17) да премијер не одлучује, да су министри ДС-а одговорни за несташицу хране, лош закон о планирању и изградњи,

блокиран раст БДП-а, лошу реформу правосуђа и да су неспособни да зауставе штрајкове у јавном сектору; (ДС) да је Г17 плус непоуздан партнер, да се противи укидање бланко оставки, и закону о финансирању странака, што ДС сматра условом за ЕУ.

Сукоб се распламсава и потпредседник ДС-а Бојан Пајтић наглашава да Млађан Динкић контролише већину финансијских токова у земљи и да Динкићеви иступи више личе на предизборну кампању. На то из Г17 плус одговарају да ДС већ пет година контролише финансијске токове у земљи и управља републичким, покрајинским и највећим бројем општинских буџета, да ДС, има министре финансија у већ две владе заредом, као и да је гувернер Народне банке Србије такође кадар те странке.

КО ОДЛУЧУЈЕ – Три дана касније, 13. фебруара, Владимир Илић из Г17 плус појачава тон изјавом за лист "Данас" да се многе одлуке доносе изван институција, а да их често доносе појединци који немају никакву јавну, нити политичку одговорност, уместо да премијер све одлуке доноси у влади. Каже да је управо Тадићева партија одузела ауторитет премијеру.

На питање новинара "Политике" који појединци ван владе доносе одлуке уместо Цветковића, саговорници Г17 плус чија се имена не помињу кажу да није у питању само Тадић, већ да је право питање који центри унутар ДС-а диригују премијеру и влади шта да се ради. Тврде да неке одлуке не могу да се донесу без налога тих људи који немају ни јавну ни политичку одговорност. Не кажу на кога су мислили, али одбацују спекулације да су мислили на председниковог шефа кабинета Миодрага Ракића...

Тим приговорим о ванинституционалном одлучивању додирнута је заправо једна прилично загонетна и потенцијално опасна тачка на којој се прелама вечито питање где је стварни центар моћи. Динкићева опаска је усмерена ка саветницима председника Републике (види оквир) – мада они не личе на "десижнмејкере", како се на новомовору зову они који одлучују – а можда и на неку адресу иза њих.

То пребацивање враћа причу на то ко заправо води политику, влада по уставу или неко други. Буди асоцијације на оно формирање велике координације, владиног президијума које се назирало када је председник Србије Борис Тадић 16. јула 2008. председавао конститутивној седници Националног савета за инфраструктуру (види оквир) једног тела које је окупљало оне који имају овлашћења да одлучују о новцу. У саопштењу

Информативне службе председника Републике из тог периода наводи се да је Савет закључио да су основни приоритети нове владе Србије да се заврши "аутопутни правац" на Коридору 10, почне изградња аутопута Београд – Јужни Јадран и модернизује железница у Србији. Тај савет касније није много помињан, као што је криза потиснула и причу о великим инфраструктурним пројектима.

У јавности, међу влади наклоњенијим коментаторима тада је заговарана теза да би у Србији политички систем требало редизајнирати у полупредседнички.

Шест месеци касније, у јануару 2009, у тексту "Десет проблема владе Мирка Цветковића", ваш хроничар је у "Времену" констатовао да активнија улога председника државе у мирењу разлика и ћуди сигурно доприноси да владајућа коалиција остане на окупу, али да та његова интервенција, макар да долази само од њега као председника најјаче странке, председничку канцеларију у очима јавности претвара у владин президијум, за шта она није припремљена, а нема ни уставна овлашћења, што је већ изазвало критику опозиције, а и јавна сумњичења унутар коалиције. Дугорочно гледано, јачање улоге председника Републике поткопава и ауторитет владе, која по Уставу води политику, и премијера, коме по Уставу министри одговарају за његов рад.

Опозиција се релативно често бавила наводним бонапартистичким претензијама председника, а Динкић то сада начине из другог угла. Он је иначе био против владине већине око неких крупних питања, као што је, на пример, руски или гасно-нафтни споразум. Пред јавношћу тај спор од пре две године је био изграђен разговором Динкића и Тадића, или тачније стављен под тепих, испод кога ће га Динкић извући претходних недеља изјавом да је својевремено прогнозе да ће акције НИС-а и Телекома коштати 1000 евра давао на наговор председника Тадића. После се вадио да је његова изјава истргнута из контекста и намерно сувише истакнута.

Та идеја "велике координације" није после много експонирана у јавности јер је причу о мегапројектима заменила проблематика везана за кризу, кроз коју је Цветковићева влада прошла без великих социјалних потреса какви су се десили у Мађарској, Грчкој, Шпанији и Ирској. Опозиција јој је додуше приговарала због неиспуњених обећања и чињенице да уместо 200.000 нових радних места за резултат има 200.000 новонезапослених, али одговор је гласио: "Па криза је!"

Са стране владајуће коалиције није било видљивих напора да се ауторитет владе појача,

а председник Тадић је био у фокусу јавности као девојка за све. Он је једном видљиво демонстрирао и своју одлучност у дисциплиновању сарадника. Прошле зиме вербални излет је положајем платио генерал Здравко Понош, кога је Тадић сменио због критике темпа реформе војске.

Смењивање Динкића је вероватно највећи потрес владајуће коалиције до сада и питање је да ли га она може преживети (тврди да може). Парадокс је у томе што је тај конфликт заправо тематска реприза. То препуцавање Динкића с државним секретаром Илићем и премијером Цветковићем се, на пример, поклопило са спекулацијама које трају већ два месеца о томе да треба да уследе разговори о реконструкцији Цветковићевог кабинета. Њу је најавио и сам Цветковић рекавши да ће анализирати рад сваког министра, пребацивши Динкићу да ће се показати и да резултати у његовом ресору нису задовољавајући с обзиром на пораст броја незапослених. Динкић и Верица Калановић су на то увређено реаговали понављајући да се омаловажава њихов рад и динамизам и да Цветковић скаче себи у уста пошто је у претходним интервјуима хвалио управо напоре и успехе баш у економској политици.

СОЛИДАРНА СА ШЕФОМ ПАРТИЈЕ – Верица Калановић

О реконструкцији, тој владиној вечитој теми, причало се и на почетку 2009, само је на тадашњу најаву премијера Цветковића да ће бити оцењиван рад сваког министра, уследила, на пример, изјава из Г17 плус да је председник те партије већ изрибао своје министре, а и социјалисти су позитивно оценили своје. То је, иначе, говорило о томе да министри не одговарају премијеру него шефу своје партије...

Крајем јануара 2011, медији за које се могло претпоставити да имају изворе у Г17 плус су већ били почели да спекулишу и да ће Цветковић дати оставку, чак су и помињани кандидати за премијера из ДС-а, а с портфељом премијера се лицитирало – те могао би да буде и Дачић, по коалиционом споразуму потпредседник владе и заменик премијера, те могао би Петровић из ДС-а, итд.

Формално гледано, тим покретањем поступка за смену важног министра и потпредседника владе нестраначки Цветковић би требало да је јавио да он има моћ и да је показао границе свог пословичног стрпљења. Суштински, ипак питање теста моћи остало је отворено – ко, заправо, смењује Динкића: премијер Цветковић; владајућа већина које без Г17 плус нема; председник Тадић; или председништво Демократске

странке, које је о томе већало тог преподнева. Странка Г17 плус није укључена у претходно коалиционо одлучивање и обавештена је о томе после СПС-а и ПУПС-а.

ЧВРСТИ КОАЛИЦИОНИ ПАРТНЕРИ: Б. Тадић и И. Дачић

Односи у владајућој коалицији и пре овог финала нису били без тензија. Ивица Дачић је јавно приговорио коалиционим партнерима да више комуницирају с Николићевим напредњацима него с њим. Министар за рад Расим Љајић је опомињао да владајућа коалицији може да изгуби наредне изборе због погрешне процене приоритета: прича се о измени изборног система, реконструкцији Владе и смањењу броја посланика, а не посвећује се довољна пажња чињеници да нема ни политичке ни друге стабилности, уколико има толико сиромашних, оних који живе у сивој зони сиромаштва, незапослених.

Цветковић је прилично мирно наговестио да смењивање Динкића није усмерено против Г17 плус и да се нада да ће владина већина бити сачувана. Само може да се нагађа како је и да ли је Цветковић знао да ће Г17 плус три сата касније саопштити да, упркос свему, остаје у влади. Да ли су нечим убедили Динкића, или су само тачно проценили његове садашње лимите?

Занимљиво је да Динкић ничим изазван у својој веома нијансираној изјави помиње – да се не плаши: прихвата одлуку, али стоји иза сваке речи коју је изговорио, жао му је ако се председнику Тадићу не свиђа истина, а истина је да стање у држави није добро, да имамо озбиљних проблема у друштву и да је Србији потребан преокрет – да се није плашио ни Американаца ни Руса, па се не плаши, богами, ни Бориса Тадића, а камоли Мирка Цветковића...

РУШИТЕЉ И БРАНИТЕЉ ВЛАДА: У стилу оне Бакалијеве да се оставка мора одрадити, он сутрадан по покретању поступка за смену подноси оставку, која стиже Цветковићу након што је овај Скупштини већ упутио предлог за смену. Без Г17 плус влада нема већину за Динкићеву смену ако за то не гласа опозиција и, ако такво питање не прође, може чак и да падне. Ако Цветковић уважи Динкићеву оставку и проследи је Скупштини, ова би је само констатовала и опозиција не би добила прилику да расправља ни о Динкићу ни о влади. Владајућа коалиција ће можда због тога и да прихвати овај данајски поклон јер је он лишава непријатности.

Динкић је после седнице председништва своје странке објашњавао да Г17 плус неће да оде у опозицију да му се опет не би приговарало да је он професионални рушитељ влада. Каже да је срушио само Живковићеву владу 2003. у којој није учествовао. То је и тачно и нетачно. Тадашњи председник Г17 плус Мирољуб Лабус и Динкић су 2003. започели офанзиву разоткривања корупције у Живковићевој влади након што је тадашња скупштинска већина сменила Динкића с места гувернера Народне банке. У првој Коштуничиној влади (2004-07) најпре је оставку поднео Лабус, па га је Динкић на страначким изборима победио, па је дошло до расцепа у тој странци, па су министри Г17 плус орочили своје оставке, па су у за јавност недовољно дефинисаном статусу обављали дужност до усвајања новог устава и расписивања избора. При крају мандата друге Коштуничине владе (2007-08) министри Г17 плус гласали су неколико пута у блоку с Демократском странком тако да је Коштуница као премијер био у мањини а понижење је прекинуо када је у контексту спорења "Европа или Косово", писмом председнику Републике затражио распуштање Скупштине и расписивање нових избора.

ПРЕРАЧУНАВАЊЕ: Можда је став ДС-а према Динкићу одређивала она, за наш менталитет карактеристична, љутита уцена без калкулације (која приватно гласи "ма ко га ј...", а у записнику "баш је претерао"). Можда је било и неког вагања о томе да ли је боље пустити Динкића да сакупља бираче правећи нову партију Уједињени региони Србије државним новцем, или да сакупља бираче критикујући владу у којој има министре, што се он сада спрема да ради.

Г17 плус је посланичке мандате, а на основу њих и портфеље, иначе добила на листи За европску Србију коју је предводио Борис Тадић, у којој је Демократска странка била стожерна партија и веома издашна према странкама које су ушле у ту коалицију: при бољем изборном резултату у односу на претходне изборе, ДС је на тим изборима за себе самог узео исти број мандата као у претходном турнусу. Г17 плус је из те широке руке добио солидну квоту од 24 посланичка мандата, формирао самосталну посланичку групу у Скупштини, а у влади од 26 министара имао је шест од којих је неке прогласио нестраначким (министра економије и регионалног развоја, министра за Национални инвестициони план, министра за здравство, министра за телекомуникације, министра културе и министра омладине и спорта) и осам државних секретара.

Динкић је с друге стране вероватно био свестан да је добио значајан плен, да су демократе тиме фрустриране. Оставка из личних разлога гувернера Радована Јелашића је, на пример, прошла у необичној тишини, само је сада, кад је букнула свађа око тога шта ко држи, са стране Г17 плус наглашено да Народну банку држи кадар ДС-а.

Он сада покушава да прогута осећање понижености и у тексту оставке обећава подршку влади до краја мандата, мада ће она вероватно бити селективна, а понеко гласање у Скупштини би могло бити скопчано и с преговарањем и трговањем. Из ДС-а му поручују: "Само те гледамо!", што је можда блеф веће странке која је ваљда спремнија за изборе од Г17 плус, а можда и знак Динкићу да може бити лишен и остатка плена на терену.

Демократе можда рачунају и с тим да ће на наредним изборима, а и после тих избора имати више опција него што ће их имати партија Г17 плус, која је овим сукобом умањила шансе да с демократама поново наступи на заједничкој листи.

ДО СКОРА НА ЗАЈЕДНИЧКОЈ СТАЗИ: М. Динкић и М. Цветковић

Кад су се појавиле спекулације о могућој великој коалицији демократа с напредњацима, Динкићеве изјаве су садржавале више оних политичарских никада и ни у ком случају.

Динкић засад изгледа усамљено, али зар се не каже да у политици никада не треба рећи никада, а каже се и да изговорено никада заправо никада не значи никада. У садашњој владајућој коалицији социјалисти имају коалициони споразум само с демократама, а са Г17 плус су се гледали кроз дурбине, ако и када су подржавали прву Коштуничину владу. Динкић прво најављује да ће се посветити развијању Уједињених региона Србије и постизању двоцифреног изборног резултата, у уторак обавештава премијера да ће од сада обављати посао шефа посланичке групе Г17 плус у Скупштини Србије. Не треба изгубити из вида ни, како неки кажу макијавелистичку чињеницу, да је Динкић најдуже од свих тренутних актера на сцени успевао да остане на власти: гувернер Народне банке Југославије, односно Народне банке Србије, 2000–2003 у време Ћинђићеве и Живковићеве владе; министар финансија у првој влади Војислава Коштунице; министар економије и регионалног развоја у другој Коштуничиној влади; министар економије и регионалног развоја у влади Мирка Цветковића...

Цветковићева влада ће наставити мандат с охрабреним напредњацима за вратом, а са скупштинском већином несигурнијом од оне коју је имала пре овог обрачуна. Неки ће то описати као привремено решење, или куповину времена, други ће говорити да ништа не траје тако дуго као привремена решења; трећи ће се мало распитивати како се на збивања у Београду и на судбину "проевропске владе" гледа у Бриселу, можда и у Вашингтону, као што се ослушкивало и при њеном формирању. Можда Динкић и није само за домаћу употребу у оставци поменуо да не жели да буде доживљен као препрека

Летећи портфељ и данајски поклон

Пише: Милан Милошевић
петак, 18 фебруар 2011 11:56

европским интеграцијама Србије.

Тако ће то, вероватно, ићи све док неко ко се пита не изговори ону реченицу која претходи девојачком греху: "Што ће бити јесенас, нека буде вечерас..."